

Үглөөдэр—Барилгашанай үдэр

A black and white photograph showing a large bridge under construction over a body of water. A crane is visible on the left, and a multi-lane highway with traffic is on the right.

ХОЛБОХ

Улс дээгүүр гаралтай хуушан хүүргэ хотынмай трамвай болон машинануудай олоорой хүндэлжээ эхилхэдээ, динлэхэ, даахаа болжио, утаһу барилдаан гарадаг болохой. Улар тимиһээ шэнэ хүүргин хэлтэй болоһонинь үүнэй энэ.

Гэхэтэй хамта хуушан хүүргинээ дооло хажуугаар барилдажа эхилһин үргэн, үлээр хүүргин хуэр бахануудые гороһонийн ажалһуушад, өрзөһин айлшад анхарһан байхат.

Гангасые манай республика дотор бэшэ, дахэ бэхн хүүргинүүдэ барилдаара бүри болондуур сунтай болоһон хүүргинүүдэ барилдаг 34-дхэн отряд энэ хүүргые бариха эхилхэй. Мөнз, Витим, Хэлто, Сэлэнга, Удэ мүрнүүд дээгүүр энэлт организациһин бодхоһон хүүргинүүдээр нэгэнгэ бэшэ гаралан лэ байхат.

Саянтын станица отхоһон хатгаар барилдахтай. Сэлэнгэ дээр барилдахан, хажуудаа Буга-гүрөөхтэй ута хүүргэ хараа нэн гүт? Угыһе хаа. Удэ дээгүүр зурынан хотынмай шэнэ хүүргин барилдажа, хуушан хүүргээр гараха.

Хал машинанууд нилээд үсөөрөө нэм бушуу.

Дэлгүүрэй гуримда орожо байһан мүһөнэй гүрэгдэ барилгынгаа хэмжээ үргэхдээ, түсөөбөө найдаһтайһаар дүүргэжэ байдаг нэгдхэн организацн гэжэ хүүргэ барилдаг 34-дхэн отрядые хэлээ һаа, алдуу болохогүй. Тэрэ байгша онойнгоо халад жэлэй түсөөме 136 процент дүүргэлхэн.

Тус отрядтай хүдэлмэришад 3 томо барилгануудта хувааржа, мүһөө үелэ хүдэлнэ. Тэлэнэй нэгэһиний Прибайкальска райондо Сэлэнгэ лээгүүр гаралан эгээт ута (852 метр утатай) хүүргэ болоно. Нүгөө хоёрын — Удэ гол дээр бодхогдожо байһан Хоринин хажуудахи ба Улаан-Удын энэ хүүргэ болоно. Энэ хүүргээс 1994 оной эсэстэ, түсөбэй ёһоор, дүүргээ харахтай.

Хуушан хүүргээр гараха үсөөр хэр эсэ юумын хэлдээ байһые гангата обороһон бэрхтэй. Гурбан гол халгануудын бодхоогдонтой. Дүрбэдхн, голой эгээт тэгэндхн тулга бодхоох хүдэлмэри мүнөө үелэ түхээрэгдэнэ. Унаһай нүүрүлгээ 18 метр дооһон, түмэр-бетоноор хэлэн бадүүлсгоб-шаантагуудые газар руу шаажа, һууриһе бүхэлнэ. Тэрээн дээрэ эгээт һайн шаартай түмэр-бетоон тулгануудые, хүнлэлэйшэ шудһанга Тэрээн дээрэ байһат түмэр-бетоноор шудһалһан бүхэлдээ-хушалануудые үбшэ хэблүүлхэ. Энэ болотороо үшөө үлхэлэн хажа. Мүнөөдэрэйһн гол зорилго гэхэдэ хүйтэн болотор дундэдхн тулгага гүсээт шудхажа дүүргээ зорилготой.

Үшөө залууһе хаа, нилээд дүй дүрмэлтэй болһон нисхенер Н. В. Кравич, ахмад прораб В. В. Рыжиков гэгшэд энэ участкай хүдэлмэрие хүдэлбэрлэнэ.

4-дхн тулгын прораббаар наһанайгаа 35 жэлэйн хүүргинүүдэе барилдаа зориюуһан А. Н. Хыһов хүдэлнэ. Тэрэ һаяхан наһанайгаа амаралтад гараһыһе, түрээ болон коллективнээ таһаржа онойоүй, хүдэлһин зандаа. Анатолий Николасевич ажал туһайгаа хөөрөөхөө, суггаа хүдэлдэг нүүдэллэйгөө хүдэлмээр сэдхэлээ хангэн. Илангаа электрик Алексант Михайлович, крайда хүдэлдэг Владимир Тислицһе, гагшүүр

[illegible]

шан Анатолий Бу... бэлн
дохин халаагүй у... багша
Черновые магн... дэвт

...Будуун мөлс... Д. У
гэнцүүдээ хүрээл... дүрээ
гүй, хуэстэй кра... Магн
гээ нийш-тинш... 75
гээ доро (үлани... багша
үшөө доро) түм... аа ой

шаалан тоо хэвгүүн
дэлнэ. Хашаагаа юм
раар гоожонон да хэ
цннэ илгангүүн баг
лүүрдэнэ. Үнгэр
шалтагаалжа н
рухсхэл
рухдэлгүйр дуул
туу.хба. Гэбэнь
лаанда хүдэлжэ
ринүү
Хүйтэн бологч нагда
нэр бэснэ тууниха

шаалан тоо хэвгүүн
дэлнэ. Хашаагаа юм
раар гоожонон да хэ
цннэ илгангүүн баг
лүүрдэнэ. Үнгэр
шалтагаалжа н
рухсхэл
рухдэлгүйр дуул
туу.хба. Гэбэнь
лаанда хүдэлжэ
ринүү
Хүйтэн бологч нагда
мр ботон түтнхлэ

шаалан тоо хэвгүүн
дэлнэ. Хашаагаа юм
раар гоожонон да хэ
цннэ илгангүүн баг
лүүрдэнэ. Үнгэр
шалтагаалжа н
рухсхэл
рухдэлгүйр дуул
туу.хба. Гэбэнь
лаанда хүдэлжэ
ринүү
Хүйтэн бологч нагда
нэр бэснэ тууниха

мэр-бостон гурванхуу
үрднэх гэхэн үх
гүн зорилгоо хү
жээ, габунагай
үдэрлүүдтэ гур
тоогдожо, үдэр
гаагүй, ажалл
нагүй.

Б. Сэрэгт

ЗУРАГ ДЭЭН

гын барилга дотой
прораб В. Рыжовд,
начальник И. Ивсц
гэнүүдье барилга
рдайд начальни
гшад зүбшэн р
гагшад тухагүй б

ХАН-
СОО-
ГЭНГҮЙ,
ШАН-
ТЭМДЭГЭ

байда-
оймнай
илжон-
гүхэриг
цамнай
се, сха-
нь хүн
римдаа

арга олгохогч болон
даа улахаар нь хууль
мэдэрч явдаг орон
125-аа 400-х дундаа
моринтой хүснэгт
он, предприниматель
гол продукцияг хэрэ
шын, Венгрийн үүс
слагчин, Бельг
намай, Корейдо
Шинэ оронд хэрэглэ

уу ма-
шнэл-
мяха үй-
хын ту-
ху хүдэл-
ийжруу-
талааа

сахихда,
энэ зо-
ахадн,
АПОВ.
өө ажа-
үүлэгш.

ТОЛГИ

1993 оной август 7.

ЭНЭ ХУУДААНДАМНАЙ:
Ута нахтан тухай үгүйсгэл
Уран шүлэгэй долчин дээрэ
Алдар нэрьень дурсамаар

УНШАГШАДАЙМНАЙ ТУРШАЛГАНУУДНАА

Арсалан АНГАЕВ

АЖАГЛАЛНАА—МҮРНҮҮД

Хүүгэдэй наада адаглан
Аха нэрэтай Алдар хүүбүүн,
Али нэгэнний танин аана:
«Хүлээгөө эмээлэнь», — гэжэ гуйна.
— Дальбараахайм, аа, дальбараахайм, — гэжэ эжынь хүүгээ энхэрэн дуудана.
Тухатай ахан: «Дальбараахай» — гэжэ Ганса дүүгээ эрхэлүүлэн дуудана.
Хайратамни, аа хайратамни, дуратай аха, абааьш даа:
Дүхэринг энэ хара Ноуымс нэхээх ханаа гү? — Тингэнэл даа, тингэнэл, ниягин, дуулимхан бүнийн суурянда Дагжэ татанал зүрхыем...»

ЭХЭ ОРОНОЙМ ШАРАЙ

Аха дүүнэры хавхасуулан
Хатуу шөрүүн дайн дааж,
Хайрата эхын зүрхэ зообонон
Араата арылтан — үхэлтэй дайн.
Ганса хүүбүүгээ хүлээн гажархан,
Галаб болотор нүдөө уутаахан,
Эхэ хүнэй зүрхэнь зооболон —
Эхэ ороной шаран болорхой.

НҮГЭЛ

Нүгэл гэжэнь юм бэ?
Мэдэгдэхэ гэжэнь аргагүй.

Александр ЛЫГДЕНОВ

Зэдэ. Зэрэлтэгтэйн Зэдэ голын.
Заха хизааргүй үргэн таламни —
Замайм холодо, хүшэр харгыда
Зула бадараан залата тоонтомни.
Гонзойһон Гунзанай жалга, худалаар
Годирон урдана Зэдэ түргэнээр.
Голойгоо зүүн жонг налагаар
Гуламтаа тахина сартуул утгамни.
Хамар-Дабанай хүша, шэнээр
Халюун булган, хүрэн харайлана.
Хараса алдана Борьёо, Худугаар
Хужарлан бэлшэн түмэн хонид.
«Булга хүсэд» гүүдэ суурханан
Бүрини-Хаан баабай-ууламни,
Наймаа, эсэгын уг халаатанаа
Найдамтай-хайханаар үргэжэ байнаш.
Бурадай элхтэ түрүүшын эрдэмтэн
Баяраар Доржо эндэ тэнгэжэн.
Бурадай-түрүүшын

Уран зохёолшын дэбтэрхэ ХЭДЫ ХҮРЭХЭ ТАБИСУУРТАЙБ?

16—17 үе хүрэтэр хэлжэ үгэһынь гайхахаар нэн. Угаа хэр мэдэхэбиш? — гэжэ намнаа нэгтэ асуу- ба гэжэ. — Сэсэгтэ хүрэтэр табан үе мэдэхэб, — гэжэб. Тинхэ- дэм. — Сэсэгтын эсэгэ Биш- хан. Бишханай эсэгэ Тү- гэдээр гэжэ хүн байгаа юм. Түгэдэртэн гэжэ эхэн анхан сагта Баруун-Түннэево эр- дэн айл байгаа. Баруун-Түн- нын хүүбүүд. Тингэдэ манай энэ руу эржэ, хүүбүүдүүг- той хамтараа... Тингэжэ хүн хоёр үе дээр- шэнь угаа мэдэхэ болоод. Намнай наанаим Баруун- Түнгэ руу тэгүүдэг болон- хон. Мүнөө Рэгэн Эрдынеевич Юрууны хүлэгтэйшүүлэй бүлгэмэй түрүүлэгшэ нэн хойноо эмхидхэлэй аргагүй гэжэ хуудамар юбуудай байна. Зандан Жуугай дуганай түргэн сэг соо баригда- хан ушууланнаа марга- ха-аныха гэжэ байхагүй. — Рэгэн Эрдынеевич тарх компютерһаа хонор хидал 16—17 үе хүрэтэр хэлжэ үгэһынь гайхахаар нэн. Угаа хэр мэдэхэбиш? — гэжэ намнаа нэгтэ асуу- ба гэжэ. — Сэсэгтэ хүрэтэр табан үе мэдэхэб, — гэжэб. Тинхэ- дэм. — Сэсэгтын эсэгэ Биш- хан. Бишханай эсэгэ Тү- гэдээр гэжэ хүн байгаа юм. Түгэдэртэн гэжэ эхэн анхан сагта Баруун-Түннэево эр- дэн айл байгаа. Баруун-Түн- нын хүүбүүд. Тингэдэ манай энэ руу эржэ, хүүбүүдүүг- той хамтараа... Тингэжэ хүн хоёр үе дээр- шэнь угаа мэдэхэ болоод. Намнай наанаим Баруун- Түнгэ руу тэгүүдэг болон- хон. Мүнөө Рэгэн Эрдынеевич Юрууны хүлэгтэйшүүлэй бүлгэмэй түрүүлэгшэ нэн хойноо эмхидхэлэй аргагүй гэжэ хуудамар юбуудай байна. Зандан Жуугай дуганай түргэн сэг соо баригда- хан ушууланнаа марга- ха-аныха гэжэ байхагүй. — Рэгэн Эрдынеевич тарх компютерһаа хонор

ЭРДЭМТЭ, СЭРЭГШЭ, ГЭГЭЭРҮҮЛЭГШЭ

1945 оной маргһаа август хүрэтэрхэ үе соо конста- терһаа урагшайтайгаар а- гадажа шаалан юм. Тингэ- дэ нэгдэхэ категориин тэ- хэй байхад, фашизм, совет сүргэй миссин дэбээрар Германитай газар дээрэ бай- ган совет эрхтэдэй дунда ойтүүлэлэйн хүдэмэри юбуулаа юм. 1946 ондо аймагтаа хүшэр шагалтануудан удаа Ми- ханл одоошье нутагаа бусда нааа даа. Тингэжэ фронттоо ахида мэдэе бусдын хүшэ- зээр бусдын хуураагайгаа ин- ституута хуураагаа ургэл- жүүлэхэ байн. Тэдэ нүхэ- дэйн дунда К. М. Маланов, Д. Н. Егоров, А. Н. Буринов, Н. М. Бранский болоод байгаа. Рабфакта, мүн институт- та аалтан багшанаараа Ми- ханл Николоевич Зурбаева байн. Тэдэйн дунда Н. П. Занданов, Д. А. Абешиев, А. М. Убугунов, В. А. Аб- рамов, В. Д. Кудряков, Ф. Ф. Советкин, В. М. Че- ткович болоод байгаа. Михаил Мангадаев ин- ституута хуураагайгаа ургэл- жүүлэхэ байн. Тэдэ нүхэ- дэйн дунда К. М. Маланов, Д. Н. Егоров, А. Н. Буринов, Н. М. Бранский болоод байгаа. Рабфакта, мүн институт- та аалтан багшанаараа Ми- ханл Николоевич Зурбаева байн. Тэдэйн дунда Н. П. Занданов, Д. А. Абешиев, А. М. Убугунов, В. А. Аб- рамов, В. Д. Кудряков, Ф. Ф. Советкин, В. М. Че- ткович болоод байгаа. Михаил Мангадаев ин- ституута хуураагайгаа ургэл- жүүлэхэ байн. Тэдэ нүхэ- дэйн дунда К. М. Маланов, Д. Н. Егоров, А. Н. Буринов, Н. М. Бранский болоод байгаа. Рабфакта, мүн институт- та аалтан багшанаараа Ми- ханл Николоевич Зурбаева байн. Тэдэйн дунда Н. П. Занданов, Д. А. Абешиев, А. М. Убугунов, В. А. Аб- рамов, В. Д. Кудряков, Ф. Ф. Советкин, В. М. Че- ткович болоод байгаа.

ОРОН НЮТАГАЙМ ААЖАМХАН ГОРХОН М. ЛАВРЕНТЬЕВЭП. фото.

УРЕЭЛНҮҮД

Жарган тамаргай ла!
Ой тайгашанай
Удхураа байг ла,
Ал гүрөөнэй
Удэн амдаргай ла!
Агаар тэнгэрийнэй
Энхэжэ байг ла,
Алнай шубууданай
Зэлэ татаг ла!

ДҮЖЭРЭЙ НОЁНОЙ ТАЙЛБАРИ

Урда сагта манай бурад ороной нутагуудта монгол, таттар эрдэмтэй эсгэн бэрхэ хүнүүд ялаха олон байган юм. Ишхэнь. Эхэааимнай районий Хужар нууриной дүжэрэй ноён гэжэ байгаа. Ариун талын дунда агаар таар хэдхэн модтой бол- дог байган хаш. Энэ боло- дог урда талын дүжэрэй ноён дүжэрэй ноён гэжэ байгаа. Ариун талын дунда агаар таар хэдхэн модтой бол- дог байган хаш. Энэ боло- дог урда талын дүжэрэй ноён дүжэрэй ноён гэжэ байгаа. Ариун талын дунда агаар таар хэдхэн модтой бол- дог байган хаш. Энэ боло- дог урда талын дүжэрэй ноён дүжэрэй ноён гэжэ байгаа.

УРЕЭЛНҮҮД

Жарган тамаргай ла!
Ой тайгашанай
Удхураа байг ла,
Ал гүрөөнэй
Удэн амдаргай ла!
Агаар тэнгэрийнэй
Энхэжэ байг ла,
Алнай шубууданай
Зэлэ татаг ла!

